

ROZŠIŘUJÍCÍ INFORMACE

Perlička z odškodňování obchodníků za rabování v prosinci 1918

V roce 1920 žádalo 456 obchodníků na městu Ústí odškodnění za rabování z prosince 1918 v hodnotě 4,8 milionu Kč. Soudní spor se táhl velmi dlouho. Nakonec bylo rozhodnuto, že město Ústí nad Labem neneso zodpovědnost, protože se jednalo o následek revolučních událostí.

Obchodníci se opět odvolali, neboť tvrdili, že policejní složka byla podceněná. V roce 1937 jim soud dal za pravdu a město mělo vyplatit celou částku. Město se odvolalo s tím, že se mu částka zdá přehnaná. Do června 1938 bylo obchodníkům vyplaceno 1,8 miliónu korun. Zajímavým dobovým paradoxem je, že v roce 1940 bylo potomkům židovského obchodníka Katze vyplaceno 2 039 říšských marek.

Španělská chřipka

Španělská chřipka se šířila po světě během let 1918–1920. Celkově si vyžádala víc obětí, než kolik jich zemřelo během první světové války. Její velké nebezpečí spočívalo hlavně v tom, že nejzranitelnější byli mladí zdraví lidé nejčastěji ve věku 20–40 let. Jejich silný imunitní systém spustil přemrštěnou reakci na vir, což vedlo k selhání organismu a následné smrti.

Fotografie Rudolfa Jenatschkeho

Z období první světové války a vzniku republiky máme mnoho zajímavých fotografií od ústeckého kněze a fotografa Rudolfa Jenatschkeho. Fotografoval běžný život, politické dění a také scény související s válečnými událostmi. Za fotografování válečné techniky se mohl Jenatschke dostat v lepší variantě do vězení, většinou ale byly tyto akce ve válce klasifikovány jako špionáž s trestem smrti. Rudolfu Jenatschkemu k fotografování zakázaných

scén pomohl i kněžský šat, vždyť kdo by si v této době pomyslel, že kněz by mohl dělat něco nekalého.

<http://www.muzeumusti.cz/v2386/Fotograf-Rudolf-Jenatschke>

Maketa válečného kříže

Maketa válečného kříže pobitá cvočky, upomínka na 1. světovou válku. Talisman vojáků, kteří zatlučením cvočku vyjadřovali víru ve šťastný návrat z války. Kříže se často umísťovaly na nádraží, odkud odjížděly vlaky s rekruty na frontu. Cvočky zatlučené do křížů byly cvočky určené k podbití vojenských bot.

Kříž do sbírek ústeckého muzea věnovala Ernestie Baume. Na středovém terči je text: Verdienst und setzet ihr nicht das Leben ein. Nie wird euch das Leben gewonnen sein. Volně přeloženo: Kdo slouží a nenasazuje život, nikdy život nezíská.

Provincie Deutschböhmen

Provincie Deutschböhmen byla politiky vyhlášena hned druhý den po vyhlášení Československa 28. října 1918 a měla být součástí nové republiky Německé Rakousko, vyhlášené dne 12. 11. 1918. Její území zaujímal české pohraniční oblasti s německojazyčnou většinou. Hlavním městem Deutschböhmen byl určen Liberec. Většina měst Ústeckého kraje se k provincii hrdě hlásila, české obyvatelstvo zde tvořilo menšinu.

Ústí nebylo výjimkou, německý okresní národní výbor převzal moc nad správou města a využil bývalé rakouské jednotky k vytvoření bezpečnostních složek. Ty však neměly dostatečné síly zvládnout nepokojné, válkou vyhladovělé obyvatelstvo, docházelo k rabování skladů a obchodů. Vedení města a okresu bylo tedy nuceno požádat o pomoc československou armádu. Jejich zásahem se Ústecko definitivně stalo součástí Československé republiky.

Vojenskou silou byla do přelomu roku 1918 a 1919 prosazena nově vzniklá republika také v dalších městech. V prosinci správa Deutschböhmen utekla do Vídně. Její hlavní představitel Rudolf Lodgman von Auen se ještě zúčastnil mírové konference ve francouzském Saint German v září 1919, zde ale byla definitivně potvrzena nově vzniklá Československá republika a Deutschböhmen zanikla (Saintgermainská smlouva).

Součástí procesu vzniku nové provincie Deutschböhmen byla i její propaganda. Muzeum města Ústí nad Labem má ve svých sbírkách mapu znázorňující území provincie a také propagandistický plakát zobrazující německou rodinu z Čech s vystrašeným dítětem, zoufalou matkou a rozhněvaným otcem. Na pozadí plakátu je opět mapa českých zemí s červeně vyznačenými oblastmi, které se dle politické reprezentace českých Němců neměly stát součástí Československa. Pomocí podobných tisků prosazovala v zahraničí vláda Deutschböhmen svůj nárok na právo na sebeurčení národů.

KRSEK, Martin. Vznik republiky v Ústeckém kraji. Ústí nad Labem: Muzeum města Ústí nad Labem, 2018. ISBN 978-80-86475-37-0.